

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredi, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(V. seja dné 25 septembra.)

(Konec.)

Poslanec Oton Detela poroča v imenu deželnega odbora o zgradbi mostu čez Kolpo pri Vinici in nasvetuje:

Slavni deželni zbor vzame naj poročilo o sedanjem stanju zgradbe rečnega mostu odobrovalno na znanje ter naj postopanje deželnega odbora o tej zadevi potrdi in sklene, da se znesek 1194 gld., ki vsled preuredbe načrta po razmeri še pripade na tukajšnji sklad, prevzame na deželo kranjsko oziroma na deželni zaklad, in da se to sporoči kralj. hrvatski deželni vladi, kar zbor brez razgovora odobri.

V imenu deželnega odbora poroča poslanec Murnik o nekaterih preuredbah deželnega volilnega reda sledeče:

Postava z dne 4. oktobra 1882. leta, drž. zak. št. 142., s katero so se nekatere določbe državnega volilnega reda (postava dne 2. aprila 1873. l. drž. zak. št. 41.) preuredile, ima za aktivno volilno pravico v državni zbor druga načela, kakor so ona, ki veljajo za deželni zbor.

Po 5. odstavku § 9. omenjene postave imajo namreč v volilnem razredu mest in kmetijskih občin razen družih tudi tisti občani pravico voliti poslance oziroma volilne može, kateri imajo najmanj 5 gold. direktnih cesarskih davkov na leto plačevati in ki sploh zadosté vsem drugim pogojem volilne pravice v državni zbor.

Dokler ni bilo v začetku omenjene postave o volilni pravici volilcev mestnih skupin v državni in deželni zbor, veljavna so bila jednaka načela; z omenjeno postavo se je pa aktivna volilna pravica gledé volitev v državni zbor razširila.

Deželni odbor je moral priznati, da bi ne bilo prav, da — bilo bi celo krivično, ako bi se v deželni volilni red ne vzprejele tiste določbe glede razširjenja aktivne volilne pravice, ki so v državnem volilnem redu.

Ker so tudi gledé sestavljanja volilnih imenikov, glede reklamacij zoper volilne imenike in gledé razsodb o uloženi reklamacijah zoper volilni imenik, potem gledé izdaje izkaznic za volitve volilnih mož in gledé potrdila o postavnosti same volitve volilnih mož, o izdaji in izročitvi izkaznic za volilce in sploh gledé same volitve poslancev v postavi od 2. aprila 1873. l. drž. zak. št. 41. nekatere določbe bolj jasne, kakor dotične določbe deželnega volilnega reda, usoja si deželni odbor predlagati tudi preuredbo dotičnih paragrafov deželnega volilnega reda.

Na podlagi navedenega stavi deželni odbor sledeči predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Priloženi načrt postave se potrdi in deželnemu odboru se naroči, predložiti ga v Najvišje potrjenje.“

Poslanec Svetec nasvetuje, da se načrt tega zakona izroči odseku sedmerih udov, ki naj se takoj volijo in naj zaradi pogovora seja preneha za nekoliko časa.

V odsek se izvolijo gg. poslanci: Murnik (načelnik), Svetec, dr. Vošnjak, Klun, dr. Poklukar, dr. pl. Schrey (namestnik) in Karol Luckmann.

Na vrsto pride poročilo deželnega odbora o volitvi deželnega poslanca za mesti Radovljica-Kamnik in za trg Tržič. Poročevalec je deželni odbornik Murnik in poroča sledeče:

Od 319 volilcev tega volilnega okraja udele-

žilo se jih je 220 volitve; absolutna večina je torej 111 glasov.

Od oddanih glasov jih je dobil g. dr. Maks Samec, zdravnik v Kamniku 111, g. Gustav grof Thurn, graščak v Radovljici pa 109. Prvoimenovani je torej izvoljen.

V volilni zapisnik so se upisale sledeče opazke:

1. Volilcu Vincenciju Citterer-ju iz Tržiča se vsled sklepa večine ni dovolilo voliti, ker se ni izkazal z izkaznico.

2. Ko se je oddajanje glasov že zaključilo, prišla je Marija Mally iz Tržiča ter zahtevala svojo volilno pravico; volilca Apolonija Polaj in Kaspar Dornik iz Tržiča pa sta prišla, da bi izvršila svojo volilno pravico.

3. Ker se tem trem volilcem ni pustilo voliti, protestovali so trije člani komisije v imenu treh navedenih volilcev in v imenu volilca dr. Jelovška iz Radovljice zoper to postopanje, ker ti volilci zaradi gnječe na zadnji klic, udeležiti se volitve, neso mogli več v pravem času priti v volilno sobo in to tem bolj, ker ni bilo mej zadnjo oddajo glasu in mej zaključenjem volitve nobenega prestanka. Dva člana volilne komisije ugovarjala sta tem trditvam ter poudarjala, da v volilnem redu ni določbe, vsled katere bi se moralo čakati z zaključenjem volitve. C. kr. volilni komisar potrdil je v zapisniku, da je predsednik večkrat stavljal vprašanje, je-li še navzoč kak volilec, ki še ni volil, in da je še le potem, ko se nihče ni oglasil, zaključil oddajo glasov.

4. Več volilcev se je pritoževalo, da so se nekateri volilci zadrževali stopiti v volilno sobo.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranji pa v svojem poročilu (dež. odb. št. 4379.) glede te volitve sledeče poroča:

LISTEK.

Prva ljubezen.

(Povest J. C. Turgenjeva, posl. Ivan P.)

IX.

(Dalje.)

Najmanj razumel sem razmero mej Zinajido in grofom Malevskim. On je bil lep, zvit in umen, nekaj sumljivega in kovarnega zapazil sem še jaz, šestnajstletni deček, na njem in čudil sem se, da Zinajida tega ne opazi. Morda je pa tudi opazila to kovarnost, pa se jej ni gnjusila. Nepravilna odgoja, čudna znanstva in navade, vedna navzočnost materina, revščina in nered v hiši, vse začeniš s samo svobodo, katero je uživala mlada deklica, do spoznanja, da ona prekosi v duševnih zmožnostih vse ljudi, ki so jo okroževali, razvilo je v njej nekako skoro zaničevanja vredno nemarnost in neizbirčnost. Prišel je na primer — Vonifati ter naznanil, da ni sladora, ali zvedeli so kake intrige, ali sprli so se gosti — ona je samo zmahnila z lasmi ter rekla: neumnost! — in nič se zato ni zmenila.

Zato je pa v meni vsa kri zavrela, ko je Malevski stopil k njej, zvito gugajoč se kakor lisica,

oprl se lepo na naslonilo njenega stola in šepetal jej na uha s samozadovoljnim in priliznim smehljajem, — a ona dela je roke križem na prsib, smehljala se ter zmajala z glavo.

— Kaj vas tako veseli sprejemati gospoda Malevskega? vprašal sem jedenkrat.

— On ima tako lepe brkice, odgovorila je. — Pa soditi o tem ne pristuje nam.

— Vi morda mislite, da ga ljubim, rekla mi je drug pot. — Ne, jaz takih ne morem ljubiti, katere bi morala gledati od zgoraj doli. Meni je treba tekega, kateri bi me ukrotil. . . . Pa tudi tekega ne bom dobila, Bog je milostljiv! Nobenemu ne bom šla v pest, gotovo ne, ne!

— Torej vi nikoli ne boste ljubili?

— A vas vender! Mari vas ne ljubim? rekla je in udarila me po nosu z rokavicami.

Da, Zinajida se je šalila z menoj. Skozi tri tedne videl sem jo slednji dan — in kaj je ona vse storila z menoj! K nam prišla je ona le redkokrat, pa zato mi ni bilo žal: v naši hiši premenila se je ona v gospodično, v knežno — in jaz sem se je ogibal. Bal sem se izdati pred materjo; ona je po strani gledala Zinajido, skrbno in neprijazno pazila je za nama. Očeta se nesem tako bal: on tako rekoč ni zapazil mene, ž njo je govoril posebno

umno in pomenljivo. Nehal sem delati, čitati — nehal sem se celo sprehajati po okolici in jezdit. Kakor za nogo privezan hrošč sukal sem se vedno okrog ljubega mi krila, rad bi bil tam ostal za vselej. . . . pa to ni bilo mogoče; mati moja je mrmrala, včasih me je celo spodila sama Zinajida. Takrat zaprl sem se v svojo sobo, ali pa odšel prav na konec vrta, splezal sem na ostale razvaline visokega zidanega rastlinjaka, obesil noge po zidu, ki je bil obrnen proti cesti; sedel sem tako cele ure in gledal okrog, pa nesem nič videl. Okrog mene frfali so leno metulji po zaprašenih koprivah; predrzni vrabec usel se je ne daleč od mene na po konci štrleč kamen in žvrgolel na vse grlo, neprestano vrteč se z vsem telesom in razširjajoč rep; nezaupljive vrane kvakale so, sedeč na golem vrhu visoke breze; solnce in veter igrala sta v njenih tenkih vejicah. Včasih slišali so so mirni in otožni glasovi zvonov Donskega samostana — a jaz sem sedel, gledal in poslušal; — napolnjevalo me je neko brezimno čuvstvo, v katerem bilo je vse: žalost in veselje, slutnja bodočnosti, hrepenenje po življenji in strah pred življenjem. Jaz še takrat nesem nič razumel tega, in nikdar bi ne mogel povedati, kaj je vrelo v meni — pa vse se je sukalo okrog jednega imena — imena Zinajide.

a) glede Marije Mally to, kar se je že navedlo, namreč, da se jej je zaukazalo, zadobiti si volilno pravico pri volilni komisiji;

b) glede protesta nekaterih komisijnih članov zaradi navedenih štirih volilcev poroča okrajno glavarstvo, da je predsednik volilne komisije, potem ko so oni volilci oddali svoje glasove, ki so bili navzočni pri branji glavnega volilnega imenika, zahteval od tistih volilcev, ki pri branji niso bili navzočni, da naj posledobno oddajo svoje glasove. Na to je nekaj volilcev tudi res volilo. Ko so se tudi ti glasovi oddali, vprašal je predsednik, mej tem ko so bila vrata volilne sobe odprta, večkrat na glas v obeh jezikih, je-li še kak volilec tukaj, ki še ni volil. Ko pa se nobeden več, kar jih je bilo navzočnih v volilni sobi in v veži, ni oglasil, zaključil je predsednik oddajo glasov. Navzočni volilci so se razšli in na to pridejo Marija Mally, Apolonija Polaj in Kašpar Dornik ter se srečajo z odhajajočimi pri lišnih vratih. Ako bi se bilo pa to tudi prej zgodilo, bili bi vsekako prišli že potem, ko se je zatvorila oddaja glasov in bi torej ne bili mogli več voliti.

Na podlagi tega, kakor ta stvar res stoji, je deželni odbor tega mnenja, da volilne komisije ne zadene nikaka krivda, da navedeni štirje volilci niso mogli izvršiti svoje volilne pravice ter stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev deželnega poslanca g. dr. Maksa Samca se potrdi.

Deželnega glavarja namestnik župan P. Grasselli prevzame predsedništvo in pozdravi prvičrat v tem zasedanju s tega mesta deželni zbor ter prosi, da bi ga isti blagovoljno v njegovem poslu podpiral.

Pri razgovoru se ne oglasi nobeden poslanec in se volitev dr. Samca potrdi z veliko večino. Nemški in nemškutarski poslanci glasujejo proti potrjenju volitve.

Poročilo deželnega odbora o volitvi poslanca za kmetijske občine Črnomelj-Metlika izroči se verifikacijskemu odseku.

Dr. Zarnik utemeljeval bode svoj predlog o popravilu statuta mesta Ljubljanskega, po predlogu g. župana P. Grassellija, v prihodnji seji deželnega zbora.

Poslanec Dev poroča o proračunu deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu za leto 1884 in nasvetuje:

Deželni odbor je za 8 ustanov v proračun postavil po 120 gld., 960 gld.; uvaževaje, da je Slapska šola jedini deželni zavod za pouk v vino-sadje-reji in tudi v kmetijstvu in da je želeli, da se učenci v obilnejem številu te šole poslužujejo, da tedaj 8 ustanov ne zadostuje v to svrhu, se naj začasno še dve ustanovi dovolite.

Ona je vedno igrala z menoj — jaz sem se pa razburjal in tajal; včasih me je porinila proč — in jaz se nesem predrznil približati se, ne pogledati jo.

Še dobro pomnim, kako je ona več dni zaporedoma bila hladna z menoj; jaz sem bil ves pobit, s strahom plazil sem se v kneginjino stanovanje, prizadeval sem si pogovarjati se samo s staro kneginjo, dasiravno se je ta zdaj zelo prepirala in kričala; njene menjične zadeve stale so slabo, imela je že sitnosti s policijskim nadzornikom.

Jeden pot šel sem po vrtu mimo znane zagraje — in zagledal sem Zinajido: podprta z obema rokama sedela je v travi in ni se ganila. Hotel sem tiho oditi, pa ona je privzdignila glavo in pomignila mi. Obstal sem na mestu, kajti nesem jo razumel. Pomignila mi je zopet. Brez opotavljenja skočil sem čez plot in tekel sem k njej. Ves zmešan nesem vedel, kaj mi je storiti; pal sem na kolena zraven steze. Ona bila je tako bleda, tako grenka žalost, tako globoka trudnost kazala se je v njenih potezah, da se mi je ježilo srce; nehote zašepetal sem: Kaj vam je?

Zinajida podala mi je roko, utrgala je neko travo, zgrizla jo in vrgla jo proč tako daleč, kolikor je mogla.

Potrebščina se torej poviša za dve ustanovi po 120 gld. in znaša skupaj 1200.

Konečno nasvetuje:

Proračun deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu za leto 1884. se potrdi v
potrebščini s 7630 gld. 73 kr.
in zakladi s 6080 — —
torej s primanjkljajem . . . 1550 gld. 73 kr.,
kateri se pokrije iz deželnega zaklada.

Doslanec Dežman se protivi ustanovi še dveh deželnih stipendij na tej šoli, saj že ni možno oddati dosedanjih ustanov.

Poslanec dr. Vošnjak pa pouči g. Dežmana, da je treba skrbeti tudi za manj premožne sinove posestnikov, kateri le težko plačajo stroške za obiskovanje zavoda, da so tedaj na novo začasno utemeljeni ustanovi prav na mestu. Da se ne oddadé vsako leto vse ustanove, je uzrok ta, da se oddajajo po letnikih.

Tudi poročevalec g. Dev zagovarja predloge finančnega odseka, ki se z veliko večino odobre.

Finančni odsek poroča: o proračunih ustanovnih zakladov za l. 1884, o računskih sklepih ustanovnih zakladov za l. 1882, o računskih sklepih deželnih dobrodelnih zakladov za l. 1882, in o proračunu gledališkega zaklada za l. 1884. in računskem sklepu za l. 1882. Vsi proračuni se odobre brez vsacega razgovora.

Konečno pridejo na vrsto ustna poročila finančnega odseka o privatnih prošnjah za miloščino, podporo, povečanje pokojnine ali podaljšanje pokojnine. Poročala sta gg. Dežman in dr. pl. Schrey, ali sama zase, k večjemu za stenografe; razumeli mi nismo ničesar. Priporočali bi tema gospodoma, da poročata in čitata glasneje in razločneje, saj njima nikdar glasu ne zmanjka, kadar treba izpodbijati kak slovenski predlog. — Prihoduja seja je v soboto 29. t. m.

S slovensko-hrvatske meje 23. sept.

[Izv. dop.]

Polegli so valovi strasti in vznemirjenja gledé izgredev na sosedni zemlji hrvatski in mirno razgovarjanje si dela zopet pot v prihodnost, katero nam donese hrvatsko-ogersko vprašanje. — Mi štajerski Slovenci na hrvatske meji opazujemo z velikim interesom dejanja, ravnokar se vršé na sosedni bratovski zemlji in kaže se imenitnost stvari, ki se zdaj gode, ker kakor znano, uplivalo so hrvatske razmere že doslej na naše štajerske in po ozke zvezi glede skupnega obrtniškega delovanja in krvne sorodnosti je to čim dalje tem več pričakovati. — Pisalo se je, da je Hrvatska ravno na štajerski meji, kjer so se kmalu po Zagrebški borbi zaradi grbov nezadovoljni tlačenci upirali, dobrega ljudstva, katero že po naravi mir ljubi in sovražnosti ne pozna;

Ali me zelo ljubite? vprašala me je nazadnje. Je-li? — Jaz jej nesem ničesar odgovoril. — Da, ponovila je ona, neprestano gledajoč me. Tako je! Ravno take oči, — pristavila je ter zamislila se in pokrila obraz z rokama. — Vse mi je zoprno, zašepetala je; šla bi na kraj sveta, tega ne morem prenašati, tu ne vem si pomagati. . . . In kaj me čaka v prihodnjosti! . . . Oh, meni je težko. . . . Moj Bog, kako mi je težko!

— A zakaj? vprašal sem jo ves preplašen. Zinajida mi ni odgovorila, samo zmajala je z ramama. Jaz sem še vedno klečal in z globoko otožnostjo sem jo ogledoval. Vsaka njena beseda zasadila se mi je globoko v srce. To trenutje dal bi bil rad svoje življenje, da bi le ona ne tugovala. Gledal sem jo — in vendar nesem mogel razumeti, zakaj da jej je tako težko; na jedenkrat ustala je od nepremagljive žalosti, šla je dalje po vrtu in pala na zemljo, kakor pokošena trava. — Okrog bilo je svetlo in zeleno, veter šumel je po drevju, majale so se veje malinjeka nad Zinajidino glavo. Od nekod slišalo se je grčanje goibov — in čebele brenčale so po redkej travi. Nad nama razprostiralo se je modro nebo — a meni bilo je težko. . . .

(Dalje prih.)

pisalo se je dalje, da je ogerska finančna uprava, stiskanje dačnih uradov vzbudilo vsiromašeno ljudstvo do krvavega upora in da je srdito ljudstvo svoje sovražnike, katere je spoznalo posebno mej židovskimi oderubi, preganjalo kriče: „nam ni več moč živeti, s silo hočemo poginiti, da bo saj boljše našim otrokom; preveč nas je, tlaka je pregrozna —“

Znano je, da so nemiri presegali hrvatsko mejo in da je občina Paradiž na Štajerskem nekaj nezadovoljnejšev pridružila hrvatskim bratom. Kdor res žalostne razmere na štajerski meji pozna, ne bo se čudil, da je sosedni klic hrvatski tudi štajerce vznemiril! Več nego 8 let ni bilo dobrega vinskega pridelka — jedino, iz česar Haložan denarjev dobi; — ako tudi letina ni zelo slaba, vendar pridelki nemajo primerne vrednosti; penezi, kar si jih kmet za težko pričakovani sad pripravi, — takoj najdejo zaželjeni prostor v davkariji; pride zima: kmet še ni plačal svojih službenikov, ni še kupil si obleke, že ga stiska vprašanje, od česa živeti?! Kruha štajerska na meji nič ne rodi, saj mnogo ne, — ubogi viničarji, težaki in mali posestniki si skušajo na Hrvatskem prislužiti borno zrnice, a Hrvatska, sama uboga, težko zmore; — kaj začeti?

Kmet ide k židovu, tam dobi zrnja na kupe, prijazno mu ustreže židov, kateri se le v siromašnih krajih na kmetih naseljuje; vagon žita, ki velja 3—4 gld., se prosečemu kmetu na upanje dá, vendar ne po primerni ceni, najmanj stane 6 gld., od teh se plača 20% obresti; ne zadosti: kmet podpiše dolžno pismo, to se uknjiži (zopet troški), več vagonov žita kar hitro znaša stotak, židov posodi za pol, k večjemu za jedno leto; — pride jesen, vino se bodi si sodnijsko ali še večkrat privatno za ravnokar pred letom narasli dolg 100 gld. sekvestrira, par polovnjakov vzame se za dobroto, židov še posodi par desetakov v gotovini, to se z nova intabulira, stari dolg z obrestmi vred še nič ni znižan: žalibog, pri računu je kmet drugo jesen polovico več dolžan kakor v prvi itd. Vprašam te, bralec, ki dvomiš, ali ni to turški davek? Je li to boljše nego na Hrvatskem? Ne, menda hujše; — saj se je žid navadno iz Hrvatskega semkaj preselil, rodbine množé se po zajčje hitro in številno, prva domačija židu ne dá dovolj dobička in razpostavi si stari Mozes filialko za mladega, boter se naseli v bližnji občini, stricje materni v drugi vasi in tako se trosi krivica od kraja do kraja; — žid, komaj 5 let stanujoč mej svojo tlačeno čredo, si že kupuje kmetška sela, barantuje z vsem, kar drago — po celem svetu; siromašni Slovenec dal mu je prvo podlago za daljše obogatjenje.

Pokazalo se je, da je to istina; pri zadnjem napadu na „Haloškega žida pri sv. Barbari“ umirilo si je zablodeno ljudstvo svojo krv; — sila je res velika in nepostavno dejanje vredno, da se ostro kaznuje, — vendar le je v položaji samem zapopadljivo.

Treba gotovo, da naši ljudje, naši poslanci, naša vlada čisto in čisto gnjilo gospodarstvo prenaradi po postavnem potu — ali bi se ne dalo odnehati z grozno sekvestracijo in eksekucijo vsake vrste, dokler kmet kaj premore? Ali bi ne bilo dobro, da bi se osnovale vinske družbe, katere domače vino pokupijo za primerno ceno in blago držijo, dokler se dražje ne proda. Ali bi se ne dale osnovati podružnice deželnega kmetijskega društva, katere bi imele kmeta največje sile rešiti, da mu na bodoče vino denarjev posodijo in mu toliko stroškov prihranijo, ako se čaka, da posestnik vino brez druge sile nabere in dolg poplača? Ali bi se ne dalo po Slovenskem osnovati občinskih denarnih zavodov, v katerih cele občine mej seboj denar razposojujejo brez daljšega dobička ter trpe same, kar pride, dobro ali slabo? Izguba ne bi bila mogoča, ker se ljudje poznajo in tako rekoč pri pametnem gospodarenji drug drugemu v žep gleda. — Mislim, da naše mnogovrstne hranilnice, posojilnice ne zadostujejo več sedanjemu žalostnemu času, ker denar preveč stane. Ravno Haloze nas učé, da mestne hranilnice pogublajo naše kmete. — Stroški s tujega k licitacijam došlih namestnikov takih denarnih

zavodov več znašajo, nego tretjina marsikaterega izvirnega kapitala. — O teh zadevah nas uče večletne skušnje in ni treba biti mož pravnik, da to razume. — Zakaj se ne delajo kmetijske branilnice? Zakaj ni postave, da tudi kmetu mora nekaj ostati za potrebno preživenje samega sebe in uboge nedolžne dece? Jokal je te dni neki kmet, da so mu vse prodali, ne jedne postelje si ni rešil, — blizu Hrvatskega je in ima več otrok. Vprašal je nekoga, ali bi naj šel živ v zemljo, ali nič ni usmiljenja? Kaj začne tak siromak? Pride modernemu socialistu v roke: kaj njemu mar, če svet pogine poleg njega, — on nema biše, nema živeža, tedaj se loti, kar mu za nekaj časa kruha obeta in bodi si to tudi protipostavno!!

O mestih se čita, da imajo „eksekutivereine“; — mislim, da največji dobrotnik ubogega ljudstva postane dan danes tisti, ki bi osnoval „kmetisko podpiralno ubožno zalogo“ in če darujejo naši sovražniki tisoče za hudobni „nemški šulverein“ — stopimo mi Slovenci na noge in podpirajmo svoj narod z boljšim: „Snujmo kmetiske podpiralne delne zavode!“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. septembra.

Iz Trsta se poroča zopet o enem zaporu političnega značaja. Policija je namreč zaprla izdajatelja in urednika političnega lista „Alba“, ki se je tiskal v tiskarni Morterre. Urednik se imenuje Michael Bratos in je bil črkostavec v tiskarni Caprinovej. — Takoj po jednodnevem poslovanju je novi urednik lista „Indipendente“, bivši sodelavec „Triester Tagblatta“, svoj posel odložil izjavljajoč, da ne more prevzeti odgovornosti za vse, kar se v listu tiska.

Hrvatski državni poslanci, razen Krestića, Šrama in Derenčina, ki je bil svoj mandat že preje odložil, so se le včeraj podali v Pešto, kjer se ima otvoriti državni zbor. Vender pa se ne bodo udeležili obravnavanj o zadevi hrvatskih grbov, nego nameravajo po enem zastopniku izmed sebe izročiti v zbornici motivirano izjavo. — V „Agr. Ztg.“ razvija R. pl. Rubido načrt za rešitev ogersko-hrvatskega spora ter zahteva sledeče: Zasedanje hrvatskega sabora naj bi vsako leto trajalo tri polne mesece, predloge za sabor naj bi hrvatsko ministerstvo neposredno predlagalo Nj. veličanstvu v potrjenje. Nadalje se zahteva, da bi se hrvatski ban nikdar ne smel smatrati „kreaturo“ ogerskega ministra-predsednika, nego da bodi izključno le avtonomen izvrševalen organ. Hrvatskemu ministru naj se doda poslovno ministerstvo ter naj se konečno uredi davčna uprava, na katero naj bi se dalo uplivati tudi komitatom in okrajem.

Vnanje države.

Vodja srbskih radikalcev, inženir Pasić, razvil je v Belgradu zborujočim pristašem naslednji program: Radikalna večna skupščina mora pred vsem nastojati, da se ustava pregleda. Svoboda tiska, občine, volitve naj se ljudstvu podeli brez vsake paragrafske zasede. Voliti se ima kontrolski odsek, da odkrije skrivni deficit budgeta; slednji se ima zvrnati s štedenjem in odpravo vseh nepotrebnih naredeb, mej katerimi se imenujejo osobito okrajni predstojniki. Stranka namerava pred vsem poboljšanje materialnega stanja ljudstva, kolikor se dá to v sedanjem položaju doseči. Železniško progo Niš-Pirot je oddala vlada nekej družbi brez vednosti skupščine; protiustavne tajne vladine pogodbe pa se ne smejo nikdar pripoznavati. Glede vnanje politike naj se Srbija varuje, da ne postane torišče, na katerem se tuje vlasti rujejo za nadvlado. Srbija se mora vzdramiti ter delovati za balkansko zvezo. — Navzočni radikalci so povsem odobravalni to izjavo ter jej pritrjevali z navdušenjem.

Ruski car in carica sta svoj boravek v Kodanji podaljšala preko 29. t. m., ko se bode v obiteljskem krogu godoval rojstni dan princeze Tyr e, vojvodinje Cumberlandske. Po tem rodbinskem praznovanju pa se bodo baje odpravili na pot vsi ondunkajšnji kneževski gostje ob enem. Na povratku se car in cesar Viljem ne bodeta sešla ter se v poučenih krogih trdi, da jednaki sestanek nikdar ni bil resno v misel vzet. Vender pa se tudi trdi, da sta oba vladarja s posredovanjem kneza Dolgoruckega, ruskega vojaškega poverjenika v Berlinu, imela priliko razgovoriti se o najvažnejših vprašanjih.

„Temps“ priobčuje naslednjo, francoski vladi došlo noto: Predlog Kitajske, kateri se je formuloval s posredovanjem Angleške, gre na to, da

bi Francija posedla Anam do Rudeče reke, ostali Tonking pa prepustila Kitaju. Rudeča reka naj bi bila pristopna trgovini vseh narodov. — Francoski protipredlog pa zahteva za Francijo posest vsega priustja (delte) in izključivo nadzorstvo brodenja do Hanghoa in pa jeden del levega obrežja. — General Bouët je bil na lastno zahtevanje iz Harmanda v Pariz pozvan, da vladi osobno poroča o položaji v Tonkingu.

Domače stvari.

— („Narodni Listy“) imajo v 228. številki uvodni članek z naslovom „Naprej!“ V tem članku razpravljajo se naše slovenske razmere za nas in naše poslance jako laskavo, zlasti slednjih stalnost in odločnost se povečuje in stavi v vzgled. Žal, da je omenjena številka dospevali v Ljubljano našla vso drugačno situacijo, nego je v navedenem članku opisana in da zlasti napis „Naprej!“ ni nikakor umesten.

— (Dnevni red mestnega odbora seji), katera bode v petek 28. dan septembra 1883. leta ob 6. uri popoldne v mestni dvorani: I. Naznanila prvosedstva. II. Personalnega in pravnega odseka poročilo o slavnega deželnega odbora kranjskega odgovoru gledé licealnega poslopja. III. Finančnega odseka poročilo o nasvetu mestnega računovodstva, da bi v mestnej oskrbi stoječe ustanove z letom 1884. počenši plačevale za upravne stroške primerno odškodnino. IV. Policijskega odseka poročilo: a) o podeljenji službe mestne babilice; b) o lekarja V. Mayra računu o zdravilih za mestne uboge v IV. kvartalu 1882. leta. V. Šolskega odseka poročilo: a) o reguliranji plač mestnim učiteljem; b) o remuneraciji katehetu ekskurzndne šole na barji. VI. Predlogi odseka za oplešavo mesta: a) o nasadu lip ob straneh Resljeve ceste; b) o nasadu drevesne skupine na travniku nasproti Kozlerjevemu hlevu; c) o nasadu bukev ob potu, ki drži od Tivolskega grada ob robu gozda proti cesti na Rožnik; d) o spremembi drevesnega nasada na sv. Petra nasipu. VII. Mestnega odbornika V. Petričiča samostalni predlog: mestni odbor naj sklene, da je vis. finančni upravi izročiti prošnjo za prepuščenje opomnin, katere se pobirajo po magistratnih organih.

— (Trgovinska in obrtna zbornica) ima v petek ob pol šestih po polu dne izredno sejo, v kateri se bo obravnavalo o napravi javne tehtnice ali vage v Kočevji.

— (50 sreček „Narodnega doma“) določil je odbor delalskega podpornega društva v Trstu za dobitke loteriji, ki je združena z veselico dne 30. t. m. Slovenske Čitalnice in druga društva, ki prirejajo svojim članom male loterije, opozorujemo na ta resnično praktični način razpečevanja sreček, ki so vsled svoje cene in upanja na izdatnejše dobitke prav pripravi dobitki za take male loterije. Naj bi našlo delalsko podporno društvo mnogo posnemovalcev!

— (Kandidati za mesto bana.) Kombinacije v tem oziru so jako živahne. Do sedaj čujejo se naslednja imena: dr. Šubaj, svetnik magjarskega najvišjega sodišča v Pešti, za Bedekovića sekcijski načelnik; grof Drašković; predsednik deželnega zbora Krestić; veliki župan grof Khuen-Hedervary; grof Turopoljski Josipović (35 let star) in baron Hellenbach.

— (V Zagrebu) bila je včeraj končna obravnava proti tistim osobam, ki so sneli grbe z magjarskimi napisi in se udeleževali izgrelov. Jeden obtožencev bil je obsojen na jeden mesec zapor. Obravnava se danes nadaljuje. A pri vsej obravnavi ni bilo doslej, niti ne bode odslej najmanjšega sledu kake jugoslovanske ali vseslovanske zarote, tudi se ne čuje čisto nič o potujočem rublji in jednaki izmišljotinah Dunajsko-židovskih listov, temveč vsa obravnava suče se o kaljenji javnega miru po §. 300 in o upor proti javnim organom. Za Dunajske dopisnike tedaj pri tej obravnavi ne bode — kruha.

— (Umrl) je včeraj ob 4. uri na jutro v Škofjeji Loki nadučitelj in vodja ljudske šole g. Lovro Sadar v 51. letu svoje dobe. Ranjki bil

je ob svojem času tudi načelnik tukajšnje požarne brambe. Bil je kot unet narodnjak in trd značaj priljubljen povsod. Lahka mu zemljica! Pogreb bo v petek ob 4. uri popoldne.

— (V prvo mestno peterorazredno ljudsko šolo) upisalo se je v začetku tekočega šolskega leta 476 učencev (lansko leto bilo jih je 454.) V I. razred jih hodi 97, učitelj jim je g. Jos. Majer; v II. a 82, učitelj g. Val. Kumer; v II. b 60, učitelj g. Josip Travnar; v III. 101, te podučuje g. ravnatelj And. Praprotnik; v IV. 80, učitelj g. Jakob Furlan in v V. 56, učit. g. Iv. Belè. V drugo peterorazrednico ustopilo je do sedaj 713 učencev (lani bilo jih je 665). Zapisanih je: v I. a razred 82 učencev, v I. b 81; v II. a 82; v II. b 96; v III. a 83; v III. b 85; v IV. a 86; v IV. b 72 in v V. 46. V tej šoli podučujejo letos nasledni učitelji: v I. a razredu g. Fr. Kokalj; v I. b g. Ant. Razinger; v II. a g. Žumer; v II. b g. Fr. Bahovec; v III. a g. Lavosl. Armič; v III. b g. Iv. Krulec; v IV. a g. Fr. Raktelj; v IV. b g. Fr. Pavlin in v V. g. nadučitelj Lav. Belár. Na obeh mest. ljud. šolah je vkup 1189 učencev. Veliko dela in truda čaka gosp. učitelje, a tudi veselja. —

— (V ljudske mestne šole v Trstu) upisalo se je letos 4407 dečkov, 4219 deklic, vkupe 8626 otrok; v ljudske šole po okolici pa 1425 dečkov in 1156 deklic.

— (Za pogorelce v Koritnici) nabralo se je do sedaj 626 gld. 99 kr.

— (Vabilo.) Delalsko podporno društvo pod pokroviteljstvom Nj. visokosti cesarjeviča Rudolfa naznanja vsem udom in drugim bratskim društvom v Trstu in drugod, da bode v nedeljo 30. septembra slavilo obletnico blagoslovenja svoje zastave in okrašenje zastave s trakom ženskega oddelka (v zmislu § 28 pravil) na ta le način: Dne 30. septembra točno ob 9¹/₂ uri zjutraj zberó se družabniki in gostje drugih bratskih društev v cerkvi sv. Jakopa, kjer bode slovesna peta maša, pri kateri bo pel društveni mešani zbor in se bode blagoslovil nov trak ženskega oddelka. Popoldne ob 4¹/₂ uri bode velika slavnost in veselica v dvorani in na vrtu gostilne „monte verde“ (pri zelenem hribu). Spored: 1. Koračnica „Naprej“, veteranska godba. 2. pl. Zajec „Kolo“, poje moški zbor del. podp. društva. 3. Nagovor predsednika, mej katerim prinese zastavonoša zastavo na oder. 4. Deputacija ženskega oddelka prinese nov trak ženskega oddelka na oder. 5. Gospodičina A. Kobalova govori v imenu ženskega oddelka slavnostni govor, mej katerim gospodičine pripejo trak na zastavo. 6. „Cesarska himna“, igra veteranska godba. 7. J. Tance „Pesem zastavi“, poje zbor. 8. * * „Vezilo zastavi“, deklamuje gospodičina Muhova. 9. A. Leban „Slovo domovini“ poje mešani zbor. 10. „Potpourri iz slovanskih napevov“, svira veteranska godba. 11. Žrebanje na 52 dobitkov, mej katerimi je žepna ura, zlat prstan in 50 srečk „Narodnega doma“ v Ljubljani, vsaka po 1. gld. — Vrednost vseh dobitkov 100 gld. Po dokončanej slavnosti in veselici bo prosta zabava, to je petje na vrtu, v dvorani pa ples. Dvorana in vrt bosta okrašena in krasno razsvetljena. — Ustopnina s srečko vred 30 kr. Čisti dohodek veselice je namenjen pokojninskemu zalogu društva.

Odbor del. pod. društva.

— (Razpisane službe.) V smislu zakona z dne 19. aprila 1879, tikajočega se nameščevanja podčastnikov, razpisuje se jedna eventualno več služeb vojaško-stavbenih asistentov pri ženijskih ravnateljstvih. Plača 600 gold. in stanarina. Pogoji: Z dobrim uspehom dovršena višja realka, povoljno trimesečno poskusno delovanje in predpisan izpit. Prošnje do 15. oktobra na državno vojno ministerstvo.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 26. septembra. Cesar vzprejel danes popoldne rumunskega ministra Bratiana, ki je imel pozneje dogovore z grofom Kalnokyjem in nemškim poslanikom princem Reuss-om.

Cetinje 27. septembra. Črnogorsko-turška mejna komisija je tu že nekoliko dni. Sešla se je na Tusi-Planini pri Podgorici. Dela se pričnó pri Skadarskem jezeru.

Kronstadt 26. septembra. Pri zadnjem viharji potopila sta se pri Borkoe dva torpedna broda.

Carigrad 26. septembra. Preteklo noč pogorel je spodnji del Kadiköi-predmestja, v katerem bivajo večinoma Evropei, osobito Angleži. 300 hiš in prodajalnic je upepeljenih, škoda ceni se na šest milijonov frankov.

Razne vesti.

* (Starost ruskih pisateljev.) Državin umrl je v 73., Žukovskij v 60., Turgenjev v 65., Sumarakov, Karamzin in Dostojevskij v 60., Hercen v 58., Nekrasov v 56., Lomonosov v 53., Gogol v 43., Puškin v 37., Belinski v 37., Gribojedov v 34., Lermontov v 27. letu svoje dobe.

* (Kraljica zarubljena.) Vsa posestva srbske kraljice Natalije Obrenovičeve, rojene Kečkove v Besarabskej guberniji, zarubila so se po poročilu „Novorosijskega Telegrafa“ zaradi dolgov in se bodo prodajala na javnej dražbi. Kraljica Natalija ima v Rusiji okoli jednega milijona rubljev dolgov.

Poslano.

Drugi zvezek Avgusta Armina Leban „Skladeb“ pride prihodnji mesec na svetlo. Zvezek le-ta, broječ nekaj mešanih, moških zborov in jeden samospev. bode stal po pošti 40 kr. „Na

Tuji:

dne 26. septembra.
Pri Sloani: Gunkel z Dunaja. — Obkircher iz Gradca.

Pri Maillet: Weber z Dunaja. — Vega, pl. Kahden iz Gorice. — Dr. Thurnwald iz Liebenaua.
Pri bavarskem dvoru: Rosenblüh z Dunaja.

Odpretje gostilnice.

Zahvaljeva se svojim čestitim stalnim gostom in slav. občinstvu za dosednji mnogobrojni obisk moje gostilnice, javljam, da z 22. septembrom moja gostilnica v g. Špinderjevi hiši v Židovski stezi neha in da odpre 23. septembra svojo

gostilnico na Bregu,

v prijaznih prostorih hiše gospe Obrese, tik hiše g. Naglasa.

Točil bodem nepokvarjeno, izvrstno bizeljsko in dolensko vino liter po 32, 36 in 40 kr. Prosekar liter po 48 kr. Skrbelo se bo tudi za okusna in cena mizla jedila, posebno za domačo kračo in izvrstne kranjske klobase. — Za mnogobrojni obisk se priporoča s spoštovanjem

(619—2)

Peter Strel, gostilničar.

ogled“ se zvezki ne bodo pošiljali. Naročnino prejema urednik in založnik

Janko Leban, učitelj
v Lokvi (Cognale, via Divača,
Küstenland.)

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo na zadnje četrtletje, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrto leta 3 gld. 30 kr.
„ jeden mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrto leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrto leta 4 gld. — kr.
„ jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slov. Naroda“.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm.
26. sept.	7. zjutraj	738.74 mm.	+ 9.6°C	sl. vzh.	megla	0.00 mm.
	2. pop.	738.20 mm.	+ 19.0°C	sl. svz.	jas.	
	9. zvečer	739.42 mm.	+ 12.6°C	sl. svz.	jas.	dežja.

Srednja temperatura + 13.7°, za 0.2° pod normalom.

Dunajska borza

dne 27. septembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld. 25 kr.
Srebrna renta	78 „ 65 „
Zlata renta	100 „ 35 „
5% marčna renta	92 „ 80 „
Akcije narodne banke	436 „ — „
Kreditne akcije	291 „ 25 „
London	19 „ 85 „
Srebro	— „ — „
Napol.	50 1/2 „ — „
Č. kr. cekini	71 „ — „
Nemške marke	65 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 gld. 167 „ 10 „
4% avstr. zlata renta davka prosta	100 „ 40 „
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 50 „
„ 4%	87 „ 20 „
„ papirna renta 5%	86 „ — „
5% stajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ 50 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 114 „ 50 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103 „ 25 „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 „ — „
Kreditne srečke	100 gld. 168 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 75 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 108 „ 50 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	228 „ — „

Slika pesnika S. Gregorčiča,

kočerana je bila v zadnji številki „Škrata“, dobiva se na fin in močen papir tiskana v „Narodnej tiskarni“. — Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Kovačnica,

katera stoji poleg velike ceste na Šap-u pod Šmarjem, daje se precej v najem. Opomniti je, da daleč na okrog ni kovačnice. — Pojasnila daje

Ana Mazik.

v Šmarji pod Ljubljano.

Le nekaj dni
v steklenem salonu kazinskega vrta.

Od četrta 27. septembra

je videti le malo časa vsaki dan od 10. ure dopoldne do 9. ure zvečer:

LILIPUTANSKO DVOJICO

najlepša, najmanjša in najmišnejša
človeka.

Marquis Henri Wolge,

31 let star, je 28 palcev velik in 9 1/2 kile težak.

Marquise Louise,

23 let stara, je 29 palcev velika in 10 kil težka.

Ustopnina: Prvi prostor 30 kr., drugi 20 kr. — Otroci in vojaki od šikovnika doli plačajo na prvem prostoru 15 kr., na drugem 10 kr.

Odličnim spoštovanjem

J. A. Sedelmayer, impresario.

KINCSEM-LOTERIJA BUDIM-PEŠTANSKA.

Srečkanje v 22. dan oktobra t. l.

1. glavni dobiček v vrednosti 50.000 gld.

2. glav. dob. v vred. 20.000 gld.

3. glav. dob. v vred. 10.000 gld.

4. glav. dob. v vred. 8.000 gld.

5. glav. dob. v vred. 6.000 gld.

6. glav. dob. v vred. 5.000 gld.

nadalje 2 dobitka po 4.000 gld., 3 dobitki po 3.000 gld., 5 dobitkov po 2.000 gld. itd., skupaj

10.000 dobitkov = 186.000 goldinarjev.

Z odvzetimi 20 %, kolikostjo sploh navadnega državnega davka za dobitke, se bode

vsak dobiček izplačal v gotovini.

Po zvršenem srečkanji dostavi se točno in brezplačno vsakemu kupcu loza uradni spis dobitkov.

Lozi po 1 goldinar dobivajo se

(596—3)

v Ljubljani pri

G. J. C. MAYER-ji.

v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba,

v Budimpeštanski nacionalni kazini.

Z ozirom na izredno ugoden igralni plan „Kincsem-loterije“ se kupovalci lozov v njihov lastni prid opozarjajo, da „Kincsem-lozov“ ne zamenjajo z od družih strani izdanimi konjskimi in efektnimi lozi.

Glavni dobitki

50.000 goldinarjev

20.000 goldinarjev

10.000 goldinarjev

8.000 goldinarjev

6.000 goldinarjev

5.000 goldinarjev

itd. vkup

10.000 dobitkov

v gotovini izplačanih.

Cena lozu

samo

1 goldinar.